

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000465

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-01-2024

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гавенко Ганна Олександрівна

2. Hanna Havenko

Кваліфікація: 222

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1344-0051

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 14.01.01- Акушерство та гінекологія

Дата захисту: 21-02-2024

Спеціальність за освітою: Лікувальна справа

Місце роботи здобувача: Державна установа "Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 02012183

Місцезнаходження: проспект Ювілейний, Харків, Харківський р-н., 61153, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ID11039

Повне найменування юридичної особи: ***INCORRECT INFORMATION*** Державна установа "Інститут педіатрії, акушерства і гінекології імені академіка О. М. Лук'янової Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 02012022

Місцезнаходження: вул. П. Майбороди, Київ, 04050, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: ***INCORRECT INFORMATION*** Державна установа "Інститут педіатрії, акушерства і гінекології імені академіка О. М. Лук'янової Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 02012022

Місцезнаходження: вул. П. Майбороди, Київ, 04050, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.48

Тема дисертації:

1. Розлади менструальної функції у дівчат-підлітків з порушенням психоемоційної сфери (прогноз, діагностика, лікування).
2. Disorders of menstrual function in teenage girls with psychoemotional disorders (prognosis, diagnosis, treatment)

Реферат:

1. Дисертація присвячена вирішенню актуальної наукової задачі – розширенню уявлень про механізми формування розладів менструальної функції у підлітковому віці, особливостей клінічного перебігу та гормонального забезпечення в залежності від коморбідної психопатології. За результатами генеалогічного аналізу, проведеного в сім'ях дівчат-підлітків з порушенням менструального циклу, встановлено наявність обтяженого сімейного анамнезу у дівчат з аномальними матковими кровотечами (АМК) та олігоменореєю (ОМ), що коморбідні з психічними розладами. У сім'ях дівчат з АМК та ОМ, що коморбідні з психічними

розладами, виявлено певні екзогенні та ендогенні чинники при порівнянні з сім'ями здорових дівчат. Виявлено хромосомну нестабільність в лімфоцитах крові дівчат з порушеннями менструальної функції. Проведене комплексне обстеження дівчат-підлітків з розладами менструальної функції виявило відмінності в клінічному перебігу, які залежали від типу порушень менструальної функції і коморбідної психопатології. Було встановлено, що відповідність статевому розвитку віковим параметрам у дівчат з АМК була значно гіршою ніж у підлітків з ОМ. У підлітків з ОМ порушення статевому розвитку суттєво збільшувалися при наявності розладів психічної сфери. Дебют першої менструації до 11 років вірогідно частіше відмічався серед хворих з АМК ніж з ОМ. Визначено, що відсоток підлітків з раннім менархе значно збільшувався у хворих з АМК при психічних відхиленнях (при невротичних і депресивних розладах). При ОМ раннє менархе відмічалось лише при невротичних розладах. Комплексне обстеження дівчат-підлітків виявило серйозні порушення функціонування гіпофізарно-гонадної та гіпофізарно-адреналової систем, які залежали від типу розладів менструальної функції і наявності коморбідної психопатології. Зниження концентрації естрадіолу достовірно збільшувалося у підлітків з АМК при наявності коморбідної психопатології, а саме у дівчат з депресивними розладами. Кількість дівчаток з високими значеннями Т також збільшувалася при наявності психопатології, високі рівні ДГЕА-С, навпаки, при депресивних розладах були відсутні. Виявлено, що ОМ більш ніж у половині дівчат перебігала на тлі гіпоестрогенії, а саме у дівчат з депресивними розладами. Рівень ДГЕА-С більш ніж в половині випадків був змінений в рівній мірі як у бік підвищення, так і зниження незалежно від наявності чи відсутності психопатології. Співвідношення К/ДГЕА-С відображає взаємозв'язок між кортизолом і ДГЕА-С, який має вирішальне значення для балансу стресової системи. Підвищення К/ДГЕА-С у хворих на ОМ відмічалось значно рідше ніж при АМК, а зниження дещо частіше ніж при АМК. Порівняння цього коефіцієнту у дівчаток з порушеннями менструального циклу і наявністю або відсутністю коморбідної нервово-психічної патології виявило суттєве його збільшення у пацієток без коморбідної патології по відношенню до хворих з коморбідною психопатологією. Це може свідчити, що самі порушення менструацій є для дівчаток достатньо значущою стресорною подією. Виявлено, що вміст гонадотропних гормонів не мав суттєвих розбіжностей у хворих з розладами менструальної функції в залежності від коморбідної психопатології. Проте у дівчат з ОМ по відношенню до пацієток з АМК достовірно частіше реєструвалися підвищені значення ЛГ. Нормогонадотропінемія була більш характерна для дівчат з АМК. Гіпергонадотропінемія частіше відмічалась у пацієток з ОМ. Найбільш значні зміни коефіцієнту ЛГ/ФСГ відзначалися у дівчат з ОМ. Доведено участь гормонів кори наднирників у формуванні розладів менструальної функції, з'ясовано особливості взаємовідносин кортизолу і ДГЕА-С при різних за типом порушеннях менструацій і виявлено особливості їх взаємодії в залежності від психопатології, це надає змістовну інформацію про індивідуальні відмінності щодо реалізації реакцій на стрес. Встановлено, що у пацієток з розладами менструальної функції відбуваються значні зміни у механізмах переносимості стресу. Порушується взаємодія стресового гормону кортизолу і інсуліну. У дівчат з порушеннями менструального циклу виявлено три типи реакції з боку надниркових залоз, які виражалися у підвищенні вмісту К, зниженні та коливаннях його в межах фізіологічних значень. Коефіцієнт напруги (К/Ін) не мав суттєвої різниці в залежності від типу порушень і був значно зниженим. Доведено, що основні маркери, які характеризують стан напруги мали особливості своїх значень в залежності від коморбідної психопатології. Рівень К суттєво знижувався при наявності психічних відхилень, зменшувалося значення коефіцієнта напруги. Найбільші зміни реєструвалися у хворих з коморбідною депресією, що може свідчити про певну нестійкість щодо розвитку захисних реакцій у цієї когорти хворих. Дівчата з розладами менструальної функції за типом олігоменореї та аномальних маткових кровотеч в періоді пубертату вимагають динамічного спостереження і потребують проведення не тільки медичного, але й психологічного супроводу.

2. The dissertation is dedicated to addressing the current scientific problem of expanding the understanding of the mechanisms of menstrual function disorders in adolescence, the clinical course's features, and hormonal support depending on comorbid psychopathology. According to the results of genealogical analysis, the presence of a burdened family history was established in girls with AUB and OM comorbid with mental disorders. In families of girls with AUB and OM comorbid with mental disorders, certain exogenous and endogenous factors were

identified when compared with families of healthy girls. Chromosomal instability was detected in the lymphocytes of girls' with menstrual function disorders blood. Comprehensive examination of adolescent girls with menstrual function disorders revealed differences in clinical course depending on the type of menstrual function disorder and comorbid psychopathology. The correspondence of sexual development to age parameters of girls with AUB was significantly worse than of adolescents with OM. In adolescents with OM, disturbances in sexual development significantly increased when there were comorbid mental health disorders. The onset of the first menstruation before the age of 11 was more likely to be observed among those with AUB than with OM. The percentage of adolescents with early menarche significantly increased in those with AUB in the presence of mental health deviations (neurotic and depressive disorders). In the case of OM, early menarche was only noted in the presence of neurotic disorders. Serious disruptions in the functioning of the pituitary-gonadal and pituitary-adrenal systems were identified, which depended on the type of menstrual function disorders and the presence of comorbid psychopathology. A decrease in E2 content significantly increased in adolescents with AUB in the presence of comorbid psychopathology. The number of girls with high levels of T also increased in the presence of psychopathology, whereas high levels of DHEA-S were absent in the case of depressive disorders. More than half of the girls with OM experienced it against the background of hypoestrogenia, in girls with depressive disorders. The level of DHEA-S was altered to varying degrees in more than half of the cases, both in terms of elevation and reduction, regardless of the presence or absence of psychopathology. The ratio of C/DHEA-S reflects the relationship between cortisol and DHEA-S, which is crucial for the balance of the stress system. Elevations in the C/DHEA-S ratio were significantly less common in patients with OM than in those with AUB, while reductions were somewhat more frequent than in AUB. Comparing this ratio in girls with menstrual cycle disturbances and the presence or absence of comorbid mental health pathology revealed a significant increase in patients without comorbid pathology compared to those with comorbid psychopathology. This suggests that the menstrual disturbances themselves can be a significant stressor for these girls. The levels of gonadotropin hormones did not show significant differences in patients with menstrual function disorders depending on comorbid psychopathology. The most significant changes in the LH/FSH ratio were observed in girls with OM. The involvement of adrenal cortex hormones in the formation of menstrual function disorders has been demonstrated, and the specific interactions between cortisol and DHEA-S have been clarified for different types of menstrual disturbances. These findings provide meaningful information about individual differences in stress response realization. It has been established that patients with menstrual function disorders experience significant changes in stress tolerance mechanisms. The interaction between the stress hormone cortisol and insulin, is disrupted. In girls with menstrual cycle disorders, three types of responses from the adrenal glands were found, characterized by increased, reduced C levels and fluctuations within physiological ranges. The voltage ratio (C/In) had no significant difference depending on the type of violations and was significantly reduced. It was proved that the main markers characterizing the state of tension had peculiarities of their values depending on the comorbid psychopathology. The level of C significantly decreased in the presence of mental disorders, the value of the stress coefficient decreased. The largest changes were registered in patients with comorbid depression, which may indicate a certain instability in the development of protective reactions in this cohort of patients. Girls with menstrual function disorders such as oligomenorrhea and abnormal uterine bleeding during puberty require dynamic monitoring and the implementation of not only medical but also psychological support.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Дынник В.А., Дынник А.А., Гавенко А.А., Верхошанова О.Г. Физическое развитие как залог успешного формирования репродуктивного потенциала. Georgian Medical News. 2020; 11 (308): 32-36.
- Багацкая Н.В., Дынник В.А., Гавенко А.А., Верхошанова О.Г. Аномальные маточные кровотечения у девочек-подростков: наследственные и средовые факторы риска. Georgian Medical News. 2021; 10 (319): 36-41.
- Dynnik V.O., Bagatska N.V., Dynnik O.O., Verchoshanova O.G., Havenko H.O. Comorbid pathology issues in pediatric gynecology. Сучасна педіатрія. Україна. 2022; 8(128): 32-36.
- Диннік В.О., Диннік О.О., Гавенко Г.О., Волкова Ю.В., Верхошанова О.Г. Гормональні профілі та розлади адаптації у дівчат-підлітків з порушеннями менструального циклу і коморбідною патологією. Здоров'я дитини. 2023; 5 (18): 16-22
- Диннік В.О., Диннік О.О., Верхошанова О.Г., Гавенко Г.О. Оцінка адаптаційно-компенсаторних можливостей дівчат з розладами менструальної функції. Сучасна педіатрія. Україна. 2023; 4(132): 56-61.
- Диннік В.О., Гавенко Г.О. Клінічні особливості порушень менструальної функції асоційованих з психопатологією. Український журнал Перинатологія і Педіатрія .2023. 3 (95): 55-60.
- Bagatska N.V., Havenko H.A., Evaluation of chromosomal instability in girls with menstrual disorders which are comorbid with nervous system disorders. The 9th International scientific and practical conference "Scientific research in the modern world" (June 28-30, 2023). Perfect Publishing, Toronto, Canada. 2023. 416 p.; 20-24.
- Дынник В.А. Верхошанова О.Г. Гавенко А.А. Новохатская С.В. Нарушения полового созревания как ранний сигнал тревоги для девочки и врача. The 4th International Scientific and Practical Conference «Experimental and 21 Theoretical Research in Modern Science» (November 4-5, 2021). Kishinev, Moldova: Giperion Editura, 2021. 318 p.; 181-188.
- Матковська Т. М., Гавенко Г.О., Соціо-психологічні особливості підлітків з депресивними розладами. Охорона здоров'я дітей та підлітків: український міжвідомчий збірник: 2020; 1: 20-24

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U114425

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Диннік Вікторія Олександрівна

2. Viktoriia O. Dynnik

Кваліфікація: д. мед. н., старший науковий співробітник, 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7692-1856

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 02012183

Місцезнаходження: проспект Ювілейний, Харків, Харківський р-н., 61153, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Трохимович Ольга Віталіївна

2. Trokhymovych Olha V.

Кваліфікація: д. мед. н., 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: ***INCORRECT INFORMATION*** Державна установа "Інститут педіатрії, акушерства і гінекології імені академіка О. М. Лук'янової Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 02012022

Місцезнаходження: вул. П. Майбороди, Київ, 04050, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Андрієць Оксана Анатоліївна

2. Oksana Andriiets

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9103-8546

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чайківська Еліна Флавіанівна
2. Elina F. Chaikivska

Кваліфікація: д. мед. н., доц., 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9150-1497

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державне некомерційне підприємство "Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького"

Код за ЄДРПОУ: 02010793

Місцезнаходження: вул. Пекарська, Львів, 79010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Татарчук Тетяна Феофанівна
2. Tetyana F. Tatarchuk

Кваліфікація: д.мед.н., професор, член-кор., 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5498-4143

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: ***INCORRECT INFORMATION*** Державна установа "Інститут педіатрії, акушерства і гінекології імені академіка О. М. Лук'янової Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 02012022

Місцезнаходження: вул. П. Майбороди, Київ, 04050, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тутченко Тетяна Миколаївна
2. Tetiana M. Tutchenko

Кваліфікація: к. мед. н., с.н.с., 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3003-3650

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа «Всеукраїнський центр материнства та дитинства Національної академії медичних наук України»

Код за ЄДРПОУ: 45460659

Місцезнаходження: вул. Платона Майбороди, Київ, 04050, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Калугіна Людмила Вадимівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Калугіна Людмила Вадимівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Квашніна Л.В.

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна